

Szintézisre törekszik a Jancsó–Hernádi–Grunwalsky alkotótriász

Utolsó vacsora az Arabs Szürkénél

Új filmet forgat Jancsó Miklós, Hernádi Gyula és Grunwalsky Ferenc. A mű címe *Utolsó vacsora az Arabs Szürkénél*, melyet kis változtatással Krúdy Gyula 1928-ban írt ikernovellájából kölcsönöztek. Munkatársunk a forgatás egyik helyszínén, egy rózsadombi romos, valaha volt üdülőben kereste föl az alkotókat.

■ PÓSA ZOLTÁN

Krúdy egyik elbeszélésének címe: *Utolsó szivar az Arabs Szürkénél*. Az *Arabs Szürke* egy híres kocsmá a Szvetenay utca sarkán, a klinikai hullaház tőzszomszédjában. S mint-hogy odajárnak a „fehérköpenyes legények”, akik előkészítik az emberfiát utolsó földi útjára, hullamosónak is becézik. Ide tér be délután egy civilbe öltözött katonatiszt, a város legjobb céllövője. Józsién eszegetve-iszogatva arra készül, hogy párbajban megöljön egy újságíró. Ugyanis a pimasz firkász tollhegyre tűzte a Tiszti Kaszinót. Elszív egy szivart, és távozik. S aztán késő este betérnek a kocsmába a hullaházból a fehérköpenyesek is, s arról mesélnek: máma nem volt sok munka, de behoztak egy civil ruhás ezredest, akit párbajban megöltek. Az ikernovella címe: A hírlapíró és a halál. Benne ugyanezt a történetet mondja el Krúdy a halálra készülő, szorongó, párbajgyóztessé vált újságíró szemzőgéből.

– E remekművű novellapárt barátommal, 1963 óta rendezői tettestársammal és forgatókönyvírómmal, *Hernádi Gyulával* ösidők óta filmre szeretnénk vinni – mondja *Jancsó Miklós*. – Gyula írt is egy filmnovellát belőle *Az újságíró* és a halál címmel. S most, a megvalósításkor immár olyannyira elrugaskodtunk az alapműtől, hogy talán újra megváltoztatjuk a címet a kétértelmű *Utolsó vacsora*-ra. A film a *Nékem lámpást adott kezembe az Úr Pesten*, s az *Anyád! A szünyo-*

Mucsi Zoltán és Scherer Péter beckett-i figurákat alakítanak

FOTÓ: SZILÁGYI LENKE

gok című Jancsó–Hernádi–Grunwalsky filmfolyamhoz kapcsolódik, a trilógia harmadik részeként epizódok füzére lesz, amelynek elvi forgatókönyvét Krúdy alapötletéből, Hernádi Gyula filmnovelláiból és a saját történeteiből szerkesztette össze *Grunwalsky Ferenc*. Am az igazi forgatókönyvet menet közben írjuk együtt Grunwalsky operatőri kamerájával. Hernádival régi módszerünk: a forgatókönyvet mindig meg kell írni, hogy legyen mitől elrugaskodnunk. Grunwalsky Ferenc rendező, operatőr, forgatókönyvíró az új filmben is mindhárom minőségében részt vesz, és új filmes magatartásról készíttet bennünket. Ennek lényege az állandó rögtönzés, az epizodikus szerkesztés, a naturalizmus és az

abszurd határát is átlépő groteszk modor ötvözése.

– Nem véletlen hát, hogy a trilógia két állandó, olykor csavargóként, máskor sírásóként, nemegyszer államférfiként reinkarnálódó főszereplője *Beckett Godot-ra várva* című alapművének két antihő-sére emlékeztet?

– A *Mucsi Zoltán–Scherer Péter* kettőst *Szomjas György* és Grunwalsky Ferenc fedezte föl színpadon. Először az általuk rendezett Gengszterfilmben arattak komoly filmes sikert. Kapa és Pepe figuráját már együtt találtuk ki, Mucsi-val és Schererrel is alkotó módon együttműködve. A pesti aszfalthumort és az abszurd színházból adaptált gegeket nagyrészt ők maguk improvizálják. Van, aki Vladimir és

Estragon pesti megfelelőinek látja őket, joggal, de mondhatnánk Stant és Pant is. Ebben az új filmben is kulcsfigurák, de fontos szereplőként veszi körül őket *Rába Roland*, *Csoma Judit*, *Szarvas József* és *Mundruczó Kornél*, a tehetséges fiatal színész-rendező. Az én korosztályombeli színészek közül *Kállai Ferenc* kap fontos szerepet. Akár az *Anyád! A szünyogokban*, az *Utolsó vacsorában* is együtt muzsikálnak alternatív zenekarok és népi együttesek. Előbbieket a pécsi képzőművészeti gimnazisták csapata, a Burzsoá Nyugdíjasok Band képviseli. Az utóbbi kategóriából föllép a Szászcsávási paraszzenekar, az Állami Népi Együttes Tánckara, *Sebő Ferenc*.